

op af hvis kølige Skjød de tykmavede Cliquot-flasker rakte deres lange Hals med staastraa-fæstet, guldlakket Hoved.

De var dog kun Skueretter, som hørte med til Opdækningen. Der var ikke andet end Vand i dem. —

Naar den sprudlende Vin skulde drikkes, blev Flaskerne hentede lige fra Kjælderen og trukne op i Anretningsværelset, uden at Værten tillod sine Tjenere paa borgerlig Vis at prale med Proppekald i Ørene paa Gæsterne.

De store, vandfyldte Flasker i Iskølerne blev staaende paa Bordet urørte og tillukkede, som om de vilde sige: Drik bare, I kan jo se, her er nok af os!

Men hvad Gæsterne havde spaaet og væddet om med hinanden, hver Gang de med fyldte Maver kjørte hjem fra Selskaberne, var nu gaaet i Opfyldelse.

En skønne Dag ramlede nemlig det hele sammen, og nu laa Herregaarden stille og øde og sundede sig oven paa de bevægede Dage, medens den ventede paa en ny Ejernmand.

Men først skulde den gamle, fornemme Bygning, der tidligere havde været meget kræsen i Valget af sit Publikum, lide en stor Tort.

Det var den Dag, da der var Løsereauktion. Hele Egnen var paa Benene. Folk, der før med en vis Ærbødighed var gaaet uden om den høje Stentrappe, løb nu rask op ad den, og Tøfler og Sko, som altid beskedent havde maattet blive udenfor, klappede nu hen over de indlagte Gulve.

Inde i den tætte Klynge omkring Auktionsbordet stod den gamle Skolemester i sin stramt sluttende, luslidue Frakke med hvidt Slips og højt Kakkellovnsrør. Den ene Kurv fin Burgurder og Champagne blev raabt op efter den anden.

Skjont han ellers var tilfreds med sin beskedne Lod, følte han i dette Øjeblik en ukjendt Misstemning. Det maatte dog være dejligt blot en Gang at smage denne kostbare Vin, der jo kunde faa Blodet til at bruse med fornyet Kraft i Aarerne. Der voxede lidt Bitterhed op i hans gamle Hjerne mod disse velnærede, pengestruttende Proprietærer, som han saa ofte havde set kjøre højrøstede og rødkammene hjem, naar han tidlig om Morgenen gik sin Tur.

Han blev pludselig reven ud af sine Betragtninger ved, at en slog ham paa Skulderen. Han saa op. Det var Herremandens Søn fra det nærliggende Højby. Han havde for Faderen kjøbt adskillige Kurve fra den velrenommerede Vinkjælder.

»Kjender De mig?«

»Herregud, hvor De er bleven stor, maa jeg gratulere til den vel overstandne Artium«, sagde Skolelæreren med korrekt Udtale, i det han var usikker med sig selv, om han turde række den unge Herre Haanden.

Men Godsejersønnen greb den med et troskyldigt Haandtryk. »De har da ogsaa Deres Andel af Æren, De var dog min første Lærer, og det gik ikke altid fredelig til. Kan De huske, da De gav mig en Lussing, og jeg løb op og klagede til Fader?«

Den stakkels Skolelærer blev ildrød i Hovedet og gned forlegent Hænderne foran Brystet: »De husker vist fejl, det kunde aldrig have faldet mig ind, De var jo altid saa flink og elskværdig...«

»Nej, jeg havde saamænd ærlig fortjent den«, og i det han saa ned ad den forlegne, gamle Mand, der en Gang havde indgydt ham saa stor Respekt, følte han den overstrømmende Velvilje, som er et godt Hjærte egen over for en knækket Overmand, og han trak Skolelæreren hen til en af Champagnekurvene og tog en Flaske op. »Tag nu den, kjære Christensen, og drik den paa fremtidig god Forstaaelse.«

Skolelæreren modtog den med et forlegent Smil og vidste ikke, hvad han skulde svare.

Men da Auktionen var forbi, vandrede han hjem med sin Flaske under Armen, og Bønderne vendte sig helt forbavsede om efter ham og sagde: »Næ se til Skolemesteren, han har s'gu kjøbt Brusvand,« og Tanken indgød dem formelig Respekt.

* * *

Nogle Maaneder senere var der Stads hos Skolemesteren. Hans Kone holdt Fødselsdag. Til denne Husets eneste aarlige Fest plejede han altid at indbyde sin Svoger Skovfogeden, der almindelig gik under Navnet »Løgnejens«. Han var der ogsaa denne Aften.

Der var lunt og hyggeligt i den lille, lave Stue. Mændene sad i Hesthaars-Sofaen og dampede paa deres Piber, og i en Krog stod Skolemesterens lille Barnebarn og lavede Buddinger af Sandet i Spyttebakken med et Fingerbøl. Det var hendes største Fornøjelse, naar hun kom over til Bedsteforældrene.

»Nu kommer Mosten«, sagde Skolelæreren og satte et hemmelighedsfuldt Ansigt op.

Døren aabnede sig, og den lille Skolelærerkone kom ind med en Bakke.

Skovfogeden foer op af Sofaen med et Sæt: »Champagne! Naa det maa jeg sige Skolemester!«

Det havde altid været hans højeste Ønske at smage denne Vin, som han ved Klapjagterne paa Afstand havde set Jagtherrene skylle i sig.

Ja, du kjender den naturligvis, Jens«, sagde Skolemesteren lidt stiltørdig, »du kommer jo paa de fine Steder«.

»Om jeg gjør, den flyder jo til Jagterne hos Grevens. Men du skal ikke drikke for meget af den, for den gaar let til Hovedet. Jeg er nu vant til den«.

»Ja, hverken jeg eller Mutter har jo nogen Sinde smagt den, Jens. Du kan vel nok lukke den op?«

»Bagateller! Men pas nu paa. Den knalder ligesom et Skud, og saa flyder det ud over alle Bredder«.

Barnet kom hen og maabede paa Jens, der med sin store Lommekniv sled i Staaltraadene om Proppen, saa Sveden haglede ned over Panden.

Konen sad stiv med oprukne Bryn og ventede nervøst paa Knaldet.

»Det er min Salighed væmmeligt«, pustede Skovfogeden rødere og rødere i Hovedet, »at nogle hver Dag skal sidde og bælle sig med saadan en Gudedrik, medens vi andre maa nøjes med Knægte og smaa sorte«.

»Aa, ja, det tykkes uretfærdigt«, sagde Skolelæreren, medens Konen betænkelig rystede paa Hovedet ad de revolutionære Tendenser, Champagneflasken havde bragt ind i det ellers saa veltilfredse Hjem.

Endelig var Staaltraadene ovre.

»Nu gaar den«, raabte Jens og strittede med Flasken ud for sig. Barnet stak i at brøle af Forskrækkelse og skjulte sig bag Skabet.

Men den gik ikke.

Jens halede og halede i Proppen, indtil den endelig gled op uden et Kny.

De andre blev lidt flove.

»Hvor Pokker har du den Champagne fra?« spurgte Jens haanlig. — »Hvad siger du, er den fra Herremandens Auktion. Det forandrer Sagen, den allerfineste knalder nemlig slet ikke, men der var ingen, der kunde vide, at den var saa fin«.

»Løgnejens« skjænkede en gullig Vædske op. Skolelæreren rejste sig og hævede sit Glas: »Moder, nu har vi snart været gifte i et Fjerdedel Aarhundrede, men aldrig havde jeg tænkt, at vi skulde tømme din Skaal i den ædle Vin, som perler paa Fyrsternes Bord. Vel kan vi ikke som hine drikke den kostelige Drik til daglig, men saa kan vi til Gjengjæld længe glæde os ved Mindet om denne Nektar. Et Glas paa din Sundhed. Held og Lykke. Skaal!«

»Satan til Talegaver!« sagde Skovfogeden beundrende.

Barnet, som imidlertid var kommet frem fra Skabet, fik ogsaa lidt i sit Glas, og alle klinkede.

»Løgnejens« lænede sig tilbage og tømte Glasset i et Drag. Han smækkede med Tungen, men afbrødes i det af et Opstød.

Andagtsfuld nippede Skolelæreren til Vinen, medens Konen med Møje nødte den i sig. Hun vilde ikke spolere sin Mands Glæde.

»Pøj!« og Barnet spyttede Vinen langt hen ad Gulvet.

»Vil I nu se den tossede Unge«, grinede Skovfogeden. »Storartet! Hvad Skolemester? Du skal ha' et Glas til!«

— »Nej Tak!«

Skovfogeden skjænkede sig selv et Glas, som han dog lod staa.

Der blev en lang Pause. Endelig sagde Skolelæreren: »Ærlig talt, jeg drikker heller en god Tøvandsknægt«.

Ordet fængede i samme Nu, det var udtalt, og alle tre skød Glassene til Side, medens Konen forsvandt i Køkkenet.

»Alligevel ikke saa ilde, ikke saa ilde, men hver Ting for sig«, sagde Skovfogeden, men saa

snart de varme, dampende Knægte kom ind, greb han strax sin og tog en ordentlig Slurk.

Skolelæreren sad lidt og stirrede ud i Luften, saa sagde han: »Hvad forstaaer Bønder sig paa Agurkesalat. Lad de fine Herrer beholde deres Delikatesser, jeg tror, vor vante Kost dog smager os bedst. Og lader os deraf drage den Lære, aldrig at misunde nogen, thi vi ved ikke, om det, vi misunder dem, er af det gode«.

»Aa, ja, saagu'«, sukkede Skovfogeden, hvis naturlige Lyst til Spiritus havde faaet Overhaand over hans forstillede Vinkjender-Smag. Han ønskede selv aldrig mere at smage Champagne.

Konen nikkede for sig.

En hyggelig Stemning lagde sig over Stuen, og medens Piberne dampede om Kap med Toddyerne, hørte man Skovfogedens Sludren og Skolelæreren Doceren akkompagneret af den taktfaste Klapren af Husmoderens Strikkepinde.

* * *

Alle havde forladt Herregaarden. Kun et Par af Personalet opholdt sig endnu i Tjenerværelset.

»Ægte Havanna, fineste Cliquot, drik bare«, sagde Tjeneren og stødte sit Glas mod Jægerens.

»Hvor Fanden har du reddet den?«

»Reddet!« sagde Tjeneren lidt stødt, »jeg har sgu ikke reddet den. Jeg har blot haft en lille Spas for. Jeg har stukket et Par af de Flasker, vi havde staaende i Isspandene, ned i en af de Kurve, Herremanden fra Højby købte. Jeg har en lille Regning at afgjøre med den Herre. Jeg har grinet, saa at jeg var nær ved at revne, ved at tænke paa, at den Tykkert faar saadant et Glas raaddent Vand.«

»Jeg vilde gi' 2 Kroner for at se det Ansigt, han sætter op. Gid det maa bekomme ham vel. Skaal!«

Og begge Tjenerne slog en Latter op, saa det rungede i den gamle, uddøde Herregaard.

Det kgl. Theater.

De uadskillelige. Kong Salomon og Jørgen Hattemager.

Det kgl. Theater spiller for Tiden to af J. L. Heibergs Vaudeviller »De uadskillelige« og »Kong Salomon og Jørgen Hattemager«, og Publikum møder nogenlunde talrigt for at se dem. Særligt er det »De uadskillelige«, som endnu gjør Lykke; der er mere »Poesi« i den, finder man, end i Heibergs allerførste Vaudeville. Det er den ukonfirmerede Caroline og Kadetten, man synes om, og saa naturligvis om Malle og Klister og Hummer for de gode Løjers Skyld, de bringe med sig. Caroline og Kadetten er saa uskyldige og pyntelige, og alligevel er der det kildrende ved dem, at de nyde af den forbudne Frugt. Ikke en af de mange Mødre, der i Theatret le ad disse halvvoxne Børns Kjærlighedshistorie og finde den nydelig, vilde taale et saadant Kommer i sit Hus og med sine Døtre. Men Komedie er nu en Gang Komedie, og denne har Alderstids Hævd og ligner ikke i høj Grad de egne Forhold, mulig kan det endog være til Gavn for de unge Mennesker at se, hvor net saadant et barnligt Par kan te sig, selv naar de gjør noget forkert.

Og de unge smile og kjende igjen eller kjende ikke deres egne Hemmeligheder.

Der er det blivende ægte ved Heiberg, at hvor meget han end efter Datidens Skik i sine Smaastykker anvendte lyrisk eller komisk »Poesi«, blev der en Grundstemning tilbage, som umiddelbart var skabt af de Tilstande, hvorunder han levede. Den latterlige Spidsborgerlighed i »Kong Salomon og Jørgen Hattemager« og den erotiske Uskyldighed i »De uadskillelige« var sandede Iagttagelser den Gang, og derfor er de det i det væsentlige ogsaa nu. Vi har den Dag i Dag Folk, som gaa bagover af Forfamskelse ved Mødet med en formodet Rothschild, og vi har Børn i Slyngelalderen, der forelske sig i hinanden lige saa pyntelig som Caroline og Kadetten. Og den muntre Opfattelse af Tilværelsen, som Heiberg bestandig var Folk for, er lige saa meget eller lige saa lidt tilforladelig — alt efter vedkommende Beømmers »mavelige« Tilstand — i vor Tid, som da han forfattede sine Vaudeviller.

Men med et Forhold er der sket en væsentlig Forandring fra da til nu. Ingen tror mere paa, at Vaudevillen er selve den dramatiske Kunsts fineste Spids, Blomsten af al Komediendigtning. Og det havde Heiberg faaet sine samtidige til at mene. Naar de sad i Theatret og med de kjonne Melodier i Ørene og i de fine Smaasanges